

MATURITNÍ OTÁZKY ZE ZEMĚPISU A EKONOMIE 2025/2026

1. Astronomické předpoklady klimatologie (OŠ) (1. ročník)

Zeměpisná síť. Pohyb slunce po obloze v různých zeměpisných šířkách a s tím související koloběhy dne a roku v různých oblastech světa. Popis situace ve významných dnech (rovnodennosti, slunovraty) u nás i v jiných zeměpisných šířkách. Astronomická definice obratníků a polárních kruhů. Geocentrický a heliocentrický pohled. Časová pásma.

2. Všeobecná cirkukace atmosféry (OŠ) (1. ročník)

Vznik a charakteristika cyklony a anticyklony. Lokální (bríza, monzun, horský vítr,...) a globální proudové systémy (pasáty, západní větry, polární větry) a jejich význam pro charakter klimatu vybraných oblastí světa. Intertropická zóna konvergence a její pohyb v průběhu roku, monzun.

3. Základy meteorologie (OŠ) (1. ročník)

Cirkulace vody v atmosféře, způsoby vzniku oblačnosti – evaporační, orografická, frontální, základní charakteristika typů mraků. Projevy teplé fronty, studené fronty a okluze. Základní orientace v synoptické mapě, předpověď počasí. Globální rozložení srážkově chudých a srážkově bohatých míst světa.

4. Základy klimatologie (OŠ) (1. ročník)

Základní klimatické pásy (polární, temperátní, tropický). Horizontální klimatická zonace, charakteristika hlavních klimatických pásů stran teplotních, větrných a srážkových poměrů a jejich souvislost s rozložením globálních tlakových útvarů v průběhu roku. Interpretace klimatogramů v souvislostech s fyzickou a hydrologickou mapou světa. Konkrétní příklady.

5. Země a její nitro (OŠ) (1. ročník)

Zemětřesení, klasifikace zemětřesení podle původu a intenzity, typy otřesných vln. Objev zemského jádra, zemětřesný stín. Další metody studia zemského nitra, slupkový model Země. Pevninská a oceánská kůra, litosféra, astenosféra.

6. Česká krajina (nejen) v čase klimatických změn (OŠ) – „ze společných částí epochy“ (2. ročník)

Krajina a životní prostředí, základní stavební prvky krajiny (matrice, enklávy, koridory), krajinné typy (přírodní vs. urbanizovaná krajina). Současné výzvy pro českou krajinu (životní prostředí) a možnosti jejich řešení na různých úrovních (politická, občanská, hospodářská).

7. Vybraný ekologický či environmentální problém hl. m. Prahy a jeho analýza (OŠ) – „ze skupinových projektů“ (2. ročník)

Student si sám zvolí 1-2 vybrané problémy, které podrobněji analyzuje - popis, stav, souvislosti, možnosti řešení. Problémy mohou mít i regionální či republikový přesah. Může jít např. o problémy zpracovávané projektovými skupinami v epoše zeměpisu (littering a litteringové chování, invazní druhy, úbytek hmyzu a možnosti jeho podpory, různé funkce lesa, čistota vod, zadržení vody ve městě) nebo o problém který si student vybere a zpracuje sám (např. IAD a dopravní infrastruktura, odpadové hospodářství atp.). Primárně se ale zabýváme vždy představením a rozбором jevu v souvislostech pražské krajiny a pražské politiky.

8. Pražské přírodní památky a péče o ně (OŠ) – „z individuálních projektů a ekologického praktika" (2. ročník)

Pražské PR a PP, představení významných lokalit a plánů péče. Pojmenování hlavních cílů. Zhodnocení managementu MHMP v ochraně přírody a krajiny. Podrobnější zaměření na PP Miličovský les a rybníky. Aktuální otázky spojené s rozvojem této PP, krajinářské zásahy a jejich význam.

9. Evropa v přehledu (základní geografické a společensko-politické vymezení kontinentu, regionální rozdíly, EU, současné výzvy apod.) (3. r.)

10. Francie jako případová studie (3. r.)

11. Afrika v přehledu (základní geografické a společensko-politické vymezení kontinentu, regionální rozdíly, klíčové historické milníky, kolonialismus a dekolonizace, "Rok Afriky", současné výzvy apod.) (3. a 4. r.)

12. Burkina Faso jako případová studie (3. r.)

13. Specifické fenomény Jižní Ameriky na příkladu státu Venezuela (3. r.)

14. Čína jako geopolitický fenomén, vnitropolitický systém v Číně, Tibet, Ujgurská menšina, Čína v oblasti mezinárodních vztahů (3. a 4. r.)

15. Izrael a Palestina (4. ročník)

16. Rusko a jeho vliv na současný svět (4. ročník)

17. Současné globální výzvy světoobčana (globální trh, sociální nerovnosti, klimatická změna, konfliktní území, geograficky specifické projevy totalitarismu) (zejm. 4. ročník)

18. Hlavní hospodářské krize 20. století a proměna role státu (3. ročník)

Jaké byly příčiny Velké hospodářské krize, ropných šoků v 70. letech, hypotéční krize 2008, event. energetické krize? Jakým způsobem zasáhly hospodářství dotčených zemí a posléze světovou ekonomiku? Jak se v důsledku těchto krizí ve 20. století měnila představa o tom, do jaké míry má stát do ekonomiky zasahovat? Jak to ovlivnilo mezinárodní prostředí (zlatý standard a jeho roztržnění, Brettonwoodský systém a jeho rozpad, postupný vznik systému plovoucích směnných kurzů). Jaké poučení si z těchto krizí může vzít Česká republika? Jakým způsobem může vláda využívat své nástroje, aby krizím aktivně předcházela (vládní výdaje, úprava rozpočtu, daňová politika, sociální transfery...)?

19. Hospodářský cyklus, úrokové sazby a nezávislé instituce (3. ročník)

Vysvětlete pojem hospodářského cyklu a popište jeho základní fáze. Popište monetární politiku České národní banky (ČNB) jako nezávislé instituce. Vysvětlete, jakým způsobem může pomocí úrokových sazeb ovlivňovat inflaci a hospodářský cyklus. Uveďte i možná rizika nebo vedlejší efekty takové politiky (např. pro dlužníky, firmy, státní rozpočet).

Představte si situaci, kdy v ČR současně roste inflace a zároveň stagnuje ekonomický růst. Navrhněte, jak by v takové situaci mohla reagovat vláda prostřednictvím fiskální politiky (rozpočet, daně, výdaje) a ČNB prostřednictvím měnové politiky. Kdy se tyto dva přístupy ocitají v souladu a kdy mohou být naopak v konfliktu?

20. Krize, sociální nerovnosti, státní rozpočet a protestní hnutí (3. ročník)

Stručně představte hnutí jako Occupy Wall Street, Indignados, Žluté vesty a Fridays for Future. U každého vyberte jeden problém, který tato hnutí považují za klíčový, a vysvětlete, jak souvisí s fungováním

současného hospodářského systému. Do jaké míry tato hnutí reagovala na selhání politických a ekonomických institucí (vlád, parlamentů, centrálních bank, mezinárodních organizací)? Byl jejich tlak v něčem efektivní? Charakterizujte hnutí Cittàslow. V jakých aspektech se odlišuje od protestních hnutí?

21. Ekonomika a její slepá místa (3. a 4. ročník)

Co víte o tzv. ledovcové ekonomice? Popište nebo načrtněte tento model. Kdo za touto teorií stál a na co upozorňovala? V čem je dodnes aktuální? V této souvislosti vysvětlete a komentujte následující pojmy: domácí práce, pay gap, glass ceiling, prekarizace práce (platformová práce, švarcsystém, práce na DPP a DPČ). Co je to komunitní ekonomika? Kdy např. forma družstevního hospodaření splňuje zásady komunitní ekonomiky a kdy tomu tak není?